

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

9. De ordinatione actuum concupiscibiliu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

statio præteriti mali : impatientia , quæ est fuga
mali præsentis: & timor qui est fuga mali futuri.
Et hæc de actu concupiscibili, & irascibili.

De ordinatione actuum concupiscibilis.

CAPVT IX.

AD ordinationem concupiscibilis quantum
ad actum concupiscendi pertinet, vt in bo-
nis terrenis non appetat superflua : sed necessa-
riis sit contenta. Item vt post concupiscentias il-
licitas non eat, sed ab eis se auertat. Bona spiri-
tualia, ad quæ appetenda Saluator monet, appe-
tat intense : temporalia quæ Saluator appetere
dissuadet, si appetit, appetat remissè. Ad ordina-
tionem cõcupiscibilis, quantum ad actum gau-
dendi pertinet, vt non gaudeat de malis vel va-
nis: & vt amplius gaudeat de bonis internis quã
externis: & plus de bonis supernis & æternis,
quàm de bonis infimis & terrenis. Non debet
gaudere de malis propriis vel alienis. Velut in-
fania est, gaudere de malis propriis. Latantur *Pro. 2.*
cum malè fecerint, & exultât in rebus pessimis.
Iniquum est gaudere de malis proximi, vel illi-
us qui te offendit, quod pertinet ad odiũ: vel il-
lius qui respectu tui excellit, quod p̄tinet ad in-
uidiam. Qui lætatur in rûina alterius, nō erit im- *Pro. 17.*
punitus. Puerile est gaudere de vanis. Sen. Fun- *Epist. 23. p. a.*
damentũ bonæ mentis est nō gaudere de vanis. *rum à prim.*
Fundamentũ hoc esse dixi; etiã culmen est. Ad
summa peruênit, qui scit quo gaudeat: qui feli-
citatẽ in aliena potestate non posuit. Super illud
ad Gal. 5. Fructus spiritus est charitas, gaudium,
&c. dicit Glossa. Elatio animi est de his quæ

digna sunt, gaudium mundi de indignis. Seneca. In voluptatibus nihil est magnificum, nihil quod naturam Deo proximam deceat; membrorum vilium ac turpium ministerio veniens, exitu fœda. De bonis internis debemus gaudere. Seneca. Nolo vnquam tibi deesse lætitiã. Volo tibi illam domi nasci. Domi nascitur: si intra te ipsum sit. Idem: Conculca ista quæ extrinsecus splendent: & de tuo gaude. Quid est autem de tuo? De teipso, & de tui optima parte. Idem. Veri boni gaudium est ex bona conscientia, ex contemptu fortuitorum, ex honestis consiliis, ex rectis actionibus, ex placido vitæ & continuo tenore vnã prementis viam. Idem: Improbæ voluptates non sunt solidæ, non sunt fideles; etiam si non nocent, fugiunt. Potius aliquid bonum permansurum circumspice. Sola virtus præstat gaudium perpetuum & securum. De æternis etiam gaudere debemus. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est. In hoc nolite gaudere, quia spiritus subiiciuntur vobis: gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in cœlis. Ad ordinationem concupiscibilis, quantum ad actum diligendi, pertinet, vt in proximo diligatur quod est diligendum: & non diligatur, quod diligendum non est. Item vt diligatur proximus propter id propter quod diligendus est, & ad id ad quod diligendus est. Diligenda est proximi persona: & non sunt diligenda eius vitia. Augustinus in libro de doctrina Christiana. Omnis peccator in quantum peccator, non est diligendus. Omnis homo in quantum homo, est diligendus. Item Augustinus.

*Epist. 23. d-
liquantu-
lum à prin.*

*Epist. 23. à
med.*

*Matth. 5.
Luc. 10.*

*Lib. 1. cap.
27. tom. 3.*

nus. Sic diligendi sunt homines, vt eorum vitia non diligantur. Propter Deum diligendus est proximus. Augustinus in libro de Trinitate. A- manda est creatura: sed si ad creatorem amor referatur, iam non cupiditas, sed charitas erit. Item in lib. Confessionum Domine minus te amat, qui aliquid præter te amat, quod propter te non amat. Diligendus est proximus ad gratiam in præfenti, & gloriam in futuro. Aug. in lib. de doct. Christ. Quisquis rectè diligit proximum, hoc cum eo debet agere, vt etiam ipse toto corde, & tota anima, & tota mente diligit Deum. Item ad ordinationem dilectionis pertinet, vt illi amplius diligantur, qui amplius diligendi sunt, & eo modo diligantur, quo diligendi sunt. Diligendi sunt amplius boni quàm mali: meliores & Ecclesiæ vtiliores quàm minus boni, & minus vtilis: & benefici & propinqui plus amandi sunt, quàm qui tales non sunt. Amandi sunt boni tanquam filij Dei. Quicumque spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei. Ambrosius: Domestici si boni sunt, malis filiis præponendi sunt. Ad modum diligendi pertinet, vt proximus citra Deum ametur: & supra res temporales. Item vt ametur affectu & effectu. Effectus tamen aliquando ex causa suspenditur. Augustinus. Charitas non intermittatur, officia pro tempore exhibeantur. Infirmioribus effectus dilectionis potius exhibendus est. Augustinus: Charitas quæ tanquam nutrix fouet filios suos, non ordine amandi, sed ordine subueniendi infirmiores fortioribus anteponit: quos tales vult esse, quales iam illi sunt, quos non contem-

*Eodem lib.
 & cap. nũo
 citatis.*

*In lib. soli-
 loquior.
 cap. 19.*

*Lib. 1. cap.
 29. tom. 3.*

Rom. 8.

nendo, sed de illis confidendo interim præterit. Amare debemus in proximo, sicut & in nobis, plus animam quam corpus. Gregorius in moralibus. Cum rectè diligimus, nihil rebus conditis anima nostra charius habemus. Inter illos, qui in religione, tanquam inter homines spirituales, non carnalis, sed spiritualis debet esse dilectio. Spiritualis, inquam, & originaliter & finaliter: ut scilicet à spiritu procedat, & ad spiritus utilitatem tendat. Carnalis est dilectio originaliter, cum aliquis propter pulchritudinem corporis, vel aliquid simile amatur. Finaliter verò dilectio est carnalis, cum aliquis eum quem amat, quod secundum carnem utile est procurat, & de spirituali eius profectu non curat. Maxime intendendum est ordinationem amoris: cum secundum Augustinum 15. de civitate Dei, definitio brevis & vera virtutis, finis ordo amoris. Ad ordinationem etiam concupiscibilis pertinet, ut fastidium boni spiritualis caueatur, & vana consolatio respiciatur. Specialiter cauendum est fastidium in doctrina sacra & diuino officio. Contingit autem fastidium boni spiritualis aliquando ex ignorantia bonorum spiritualium. Sicut enim porci species aromaticas vel margaritas non reputant: sic homines animales spiritualia bona despiciunt. Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt. Bernartus super Cant. Quomodo lux incassum circumfundit oculos cæcos & clausos: sic animalis homo non percipit ea quæ Dei sunt. Neque mittatis margaritas vestras ante porcos: ne forte conculcent eas pedibus suis. Aliquando accidit fastidium boni

Lib. 15. cap. 22. circa finem.

Pro. 1.

Matth. 7.

boni spiritualis ex præsumptione : sicut fastidiū
 cibi corporalis accidit ex ventosa stomachi ple-
 nitudine. Aliquando verò accidit ex infectione
 palati interioris de febre iniquitatis. Augustin. *Lib. 7. con-*
 Palato non sano pœna panis est, qui sano suavis *fess. cap. 18.*
 est. Idem : Palatum febricitantis habet, cui mel
 cœli insipidum est. Respuere debet consolatio-
 nem vanam vir religiosus: quia veram impedit,
 & ad desolationem ducit. Bernardus. Delicata
 est diuina consolatio : & non datur admittenti-
 bus alienam: Rîsus dolore miscebitur. Væ vobis *Pro. 14.*
 diuitibus, qui habetis hîc consolationem vestrâ. *Luc. 6.*
 Item ad ordinationem cōcupiscibilis pertinet,
 vt tristitia sæculi quæ mortem operatur, catiea-
 tur : tristitia verò quæ secundum Deum est, ad-
 mittatur. Tristitia sæculi est quæ provenit ex bo-
 norum temporalium amissione, vel malorum
 pœnaliaum perpeffione, vel de proximi prospe-
 ritate. Tristitia verò quæ secundum Deū est, illa
 est, quæ provenit ex bonorū spiritualium amif-
 sione: vel malorum culpæ commiffione, vel ex
 proximi compassione. Ad ordinationem etiam
 concupiscibilis pertinet, vt illud quod odiendū
 est, odio habeatur. Maximè verò odiendum est
 peccatū, tanquā Deo maximè exosum : homini
 maximè noxiū. Nihil odit Deus nisi peccatū, vel
 propter peccatū. Deus amavit eum, qui nūc dia-
 bolus dicitur, antequā peccatum haberet, & ad-
 huc eum amaret, si in eo peccatum non esset. Al- *Eccl. 14.*
 tissimus odio habet peccatores. Odio sunt Deo *Sap. 14.*
 impius & impietas eius. Ad eò exosum est ei pec-
 catum, quòd nulli parcat, quin pœnam soluat, si
 hoc peccatū requirat. Quatuor de causis solet
 aliquis

aliquis parcere alicui rei. Aliquando propter eius pretiositatem vel nobilitatem. Hac de causa principes terreni subditis eorum nobilibus solent parcere: nolentes vel non audentes facere iustitiam de eis peccantibus: sed Deus nobiliorem principem cœlestis militiæ, vel vnum de nobilioribus propter peccatum superbiæ cum omnibus ei adhærentibus æternaliter damnauit, & de cœlo præcipitavit. Videbam sathanam sicut fulgur de cœlo cadentem. Non verebitur Dominus magnitudinem cuiusquam: quoniam pusillum & magnum ipse fecit. Aliquando parcitur alicui rei propter eius raritatem. Hac de causa non pepercit Dominus primis parentibus, qui peccauerunt, licet soli essent: qui morte punirentur. Si non esset nisi vnus homo & in mortali peccato decederet, æternaliter illud damnaretur. Aliquando parcitur aliquibus propter multitudinem. Deus verò in diluuium totum genus hominum, exceptis octo personis, propter peccatum submersit. Aliquando parcitur alicui propter consanguinitatem. Deus verò proprio filio non pepercit, qui inter homines & Deum patrem, medium se posuit. Qui proprio filio non pepercit. Bernardus etiam dicit: Qui non pepercit proprio filio, nunquid parceret figmento? Nunquid etiam parceret seruo nequam? Tantum Deus odium habuit ad peccatum, quòd filium suum occidi voluit, vt cum eo destrueretur peccatum. Non habet Deus a deò bonum amicum, nec in cœlo, nec in terra quem ad mortem non odiret, si peccatum mortale in eo inueniret. Sancti etiam, peccatum ma-

Luc. 10.

Sap. 6.

Rom. 8.

Serm. 16. super Cant. circa med.

ximè, & super omnia oderunt, eligentes potius omnia genera tormentorum sustinere, quàm peccatum committere. Qui veram fidem haberet, potius peccatum timeret quam demones vel malos homines, vel bestias crudeles. Peccatum homini maximè nocet. Pessimus hostis est, quem homo habet. Alij hostes non possunt ei nocere, nisi per istum. Nulla enim ei nocet aduersitas, si nulla dominetur iniquitas. Augustinus. Quid times hominem, homo in sinu Dei positus? Tu de illius sinu noli cadere: quidquid ibi patieris, ad salutem valebit, non ad perniciem. Qui custodit præceptum, non experietur quidquam mali. Omnia mala huius mundi ex peccato subsequuta sunt: scilicet fames, sitis, frigus, calor, labor, infirmitas & mors. Peccatum omnes amicos nostros, qui mortui sunt, occidit, & occisurum est nos, & eos qui nobis remanserunt. Nihil esset in mundo, quod non esset bonum, & Deo placens, & homini utile: si non esset peccatum. Maiora verò mala ex eo in futuro sequentur. Peccatum bonitatem suam aufert homini & eius operibus. Plus valet vnus peccatum non habens, quàm mille alij: Melior est vnus timens Deum, quàm mille filij impij. Et plus valet vnum bonum opus eius, qui extra mortale peccatum est, quàm infinita opera facta ab eo, qui est in mortali peccato.

Eccl. 8.

Eccl. 16.

De ordinatione actuum irascibilis virtutis.

CAPVT X.

Sequitur de ordinatione virtutis irascibilis.
Ad ordinationem verò ipsius, respectu excellen-